

Power Point presentatie Joost Sluis en Alphons Hielckert (24-02-2024)
Neem USB-stick en ZAKLAMP MEE!!!

1. **INLEIDING:** mijn naam is Lucas van der Hoeven, ik heb gewerkt als wetenschapsjournalist en heb me vooral bezig gehouden, en dat doe ik nog steeds, met beleid ten aanzien van geneesmiddelen, nationaal en internationaal. Nu ben ik met pensioen en schrijf biografieën, van leden van mijn eigen familie, en ook die van mijn vrouw, want sommigen van hen hebben een markante en door de tweede wereldoorlog getekende levensloop. Ik zal hier het levensverhaal van Joost Sluis en zijn medebemanningslid Alphons Hielckert vertellen. Helaas kon ik over de levensloop van de andere twee medebemanningsleden Alphonso Julius Loohuizen en Henri Johann Keppler nog geen informatie vinden. Joost is een oudere halfbroer van mijn schoonvader. Ik zal zijn verhaal plaatsen in de grote geschiedenis van de tweede wereldoorlog, en daarbij ook weer inzoomen op details van mensen en gebeurtenissen die ik tijdens mijn speurtocht heb gevonden.

- 1 **DIA:** Joost kwam ik op het spoor via het familieboek van het Westfriesse geslacht Sluis. Joost is geboren in Chicago en getogen in Enkhuizen. Alphons Hielckert, geboren en opgegroeid in Djember in het toenmalige Nederlands Indië. Zij zijn twee van de vier bemanningsleden van de B-25 Mitchell die op 24 juni 1944 neerstortte in Saint Martin le Gaillard. Hun levens volg ik tegen de achtergrond van het RAF - Dutch Squadron 320, een eskadron van de Britse Royal Air Forces. Nederlanders die wilden meevechten, werden in dit squadron, bij de Marine of bij de landmacht , de 'Prinses Irene Brigade' geplaatst.

- 2 **DIA:** Het squadron 320 vloog dus met B-25 Mitchells, waarvan er tijdens de Tweede Wereldoorlog 9.816 zijn geproduceerd. In totaal zijn er door de geallieerden meer dan 229.000 vliegtuigen in elkaar gezet. Na de oorlogsverklaring door President Roosevelt op 7 december 1942 moest de industrie omschakelen naar een oorlogseconomie. Daarbij werden heel veel vrouwen te werk gesteld. Na de oorlog werden deze vrouwen weer terug gedirigeerd naar het aanrecht. Een tijdelijke emancipatiegolf dus.

- 3 **DIA:** Een B-25 Mitchell zit ingewikkeld in elkaar. Het moet een enorm kunststuk zijn geweest om zoveel verschillende onderdelen, op tijd, in grote aantallen, en tegen redelijke prijzen, te produceren. Er bevinden zich nog drie B-25 Mitchells in Nederland: namelijk in de musea van Soesterberg en Overloon. Op de vliegbasis Gilze-Rijen staat het enige toestel dat nog luchtvaardig is en waarmee wordt gevlogen.

- 4 **DIA: Film:** <https://www.youtube.com/watch?v=0ixVaY4rvZo> - 6.02 min
Er zijn dus 22 mensen nodig voor één Mitchell, slechts 5 van hen vliegen: een piloot, een navigator/bommenwerper (Joost), een torentje-schutter, een radio-operator en een staartschutter. In de film wordt duidelijk welke risico's een aanval met B-25 Mitchells met zich meebracht. Op 28 okt 1943 bij een aanval op Cherbourg (in Normandië – Frankrijk) komt de gehele bemanning om: A.J. van Dieren-Bijvoet (kapitein + 1ste piloot); C. van der Knaap (2de piloot+navigator), waarnemer P.F. van Woesik en mitrailleursschutter A.G. van Apeldoorn. Bovendien werd ook een ander vliegtuig geraakt in de waarnemers en staartgedeelte, waarbij brand is uitgebroken. Gelukkig kon het vuur worden geblust. Het toestel maakte vervolgens een noodlanding in Tarrant-Rushton in Engeland.

- 5 **DIA:** De cockpit van de B-25 Mitchell. De besturing vergde vele handelingen, want automatisering was nog zeer beperkt. Dat vergde dus een uitgebreide training.

- 6 **DIA:** de B-25 Mitchel is vernoemd naar brigadegeneraal William "Billy" Mitchell, een pionier op het gebied van de Amerikaanse militaire luchtvaart. De B-25 werd door veel

geallieerde luchtmachten gebruikt. Ook na de oorlog bleven er veel van in dienst. Geproduceerd in talloze varianten. Het is de meest geproduceerde Amerikaanse middelzware bommenwerper. Het vliegtuig kon worden besteld in verschillende modellen, zoals het F-10 verkenningsvliegtuig, de AT-24 bemanningstrainers en als PBJ-1 patrouillebommenwerper van het United-States Marine Corps.

- Bemanning bestond uit één piloot, navigator/waarnemer, torentje-schutter, staart schutter
- Lengte: 16,13 m / Spanwijdte: 20,60 m / Hoogte: 4,98 m
- Vleugeloppervlak: 57,4 m²
- Leeg gewicht: 8.836 kg
- Maximaal startgewicht: 15.876 kg
- Motoren: 2 × Wright R-2600-92 dubbele cycloon 14-cilinder tweezijdige

7 **DIA** : [kghttps://www.youtube.com/watch?v=nmpeBBaG9K4](https://www.youtube.com/watch?v=nmpeBBaG9K4)

_voor techneuten nog meer bijzonderheden:

- luchtgekoelde radiale zuigermotoren, 1.300 kW
- Max. snelheid: 438 km/u op 4.000 m
- Kruissnelheid: 370 km/u
- Bereik: 2.170 km
- Serviceplafond: 7.400 m
- Bommen: 1.360 kg
- Pistolen: 12-18 x 12,7 mm machinegeweren en 75 mm T13E1 kanon
- Hardpoints: 900 kg ventrale beugels om één externe Mark 13 torpedovast te houden
- Raketten: rekken voor acht - 127 mm hogesnelheidsvliegtuigraketten

8 **DIA**: er zijn maar liefst 9.816 Middelzware bommenwerpers door North American Aviation sinds 1940 gebouwd // De introductie volgde in 1941 bij de USA (Marine corps); RAF (Dutch Sq.); USSR en nog 20 andere landen vlogen ermee tijdens de oorlog (o.a. Indonesië – Biafra). UK : 700 Mitchells // 149 Mitchells KNIL / 107 Mitchells Sq 320

9 **DIA**: De B-25 Mitchells vormen slechts 4% van alle in de US en UK geproduceerde vliegtuigen! Van alle vliegtuigen zijn er 22.000 neergehaald boven Duitsland; daarbij kwamen zo'n 159.000 bemanningsleden om. In Nederland zijn zo'n 6.000 vliegtuigen neergehaald. Nog steeds worden jaarlijks 3 tot 4 restanten van neergestorte vliegtuigen gevonden en de overblijfselen van de bemanningen worden vervolgens eervol begraven.

10 Terug naar het Dutch Squadron 320. In mei 1940 weken verschillende vliegtuig bemanningen uit naar Groot-Brittannië. Daar werden latere Nederlandse, Belgische en Nederlands Indische Engelandvaarders aan toegevoegd. Tijdens de gehele oorlogsperiode maakten 823 bemanningsleden deel uit van het squadron. 206 oorlogsvliegers vonden de dood tijdens de vluchten. Ook verongelukten er 27 vliegeniers tijdens hun opleidingen. Aan de overlevenden werd er 4 keer een Militaire Willemsorde uitgereikt, 177 keer het Vliegerkruis en daarnaast nog buitenlandse onderscheidingen toegekend.

11 **DIA**: <https://www.youtube.com/watch?v=4LaCeJSmAfA&t=7s> 2.23

Op 18 april 1944 werd squadron no.139 Wing Spitfires (waar ook verschillende Nederlandse piloten deel van uitmaakten) en ook het 320th Squadron, vereerd met een onverwacht bezoek van de hoogste geallieerde bevelhebber, generaal Dwight D. Eisenhower. Uit zijn toespraak: *“De geallieerde luchtmacht heeft de Duitsers nu reeds zware slagen toegebracht, u hebt daar een belangrijk deel van voor uw rekening genomen. Maar dat is niet genoeg. Er zal meer komen, waarbij uw inzet van het*

grootste belang wordt geacht, een inzet die nog meer van u vraagt dan tot nu toe is gedaan, en helaas niet zonder verliezen zal kunnen zijn.... Want er staat ons nog een heleboel te wachten alvorens het einddoel in zicht is". Ook veldmaarschalk Montgomery kwam op bezoek: "Als legerman heb ik de luchtstrijdkrachten geweldig leren waarderen. Zij zijn onontbeerlijk in het moderne gevecht te land en vormen in feite vaak de beslissende factor".

Op 12 juni 1944 maakten Koningin Wilhelmina en Prins Bernhard hun opwachting bij het 320th Squadron. Wilhelmina sprak: *"Nog woedt de strijd meedogenloos voort.... Maar van allen, daarbij betrokken, zal nog een voortdurende inzet van alle krachten worden vereischt, zoomede geheele toewijding aan wat ons allen boven alles ter harte moet gaan, de bevrijding van ons dierbaar Vaderland en onze gebiedsdelen overzee".*

12 DIA: Nu over Joost Sluis: hij werd geboren in Chicago, als het vierde kind van twee geboren Enkhuizers: Jacob Sluis, zaadhandelaar, en Maritje Sluis, zijn volle nicht. Jacob werkte in de 'Sluis Seed Store' van de vader van Maritje, waar zij aan Amerikaanse klanten groenten- en bloemenzaden uit Europa verkochten. Toen Joost twee jaar was, overleed zijn moeder aan de Spaanse Griep. Die Spaanse Griep heeft wereldwijd zo'n 25 tot 50 miljoen mensen het leven gekost.

Na het overlijden van zijn moeder verhuisde het gezin, vader en drie jonge kinderen, terug naar Enkhuizen en werd Joost' vader directeur van zaadhandel 'Gebroeders Sluis'. Joost bracht zijn kindertijd door in Enkhuizen, de middelbare school deed hij waarschijnlijk in Amsterdam op een Christelijke HBS want die was er in Enkhuizen niet. Het gezin was immers steil Gereformeerd. Hij studeerde economie in Amsterdam: niet op de Christelijke Vrije Universiteit maar op de Gemeentelijke Universiteit. Hij maakte in 1936 zijn eerste zakenreis voor het bedrijf van zijn vader, naar de Verenigde Staten. Interessant is wat hij over de presidentsverkiezingen van toen schreef:

PRESIDENTS VERKIEZINGEN IN DE VS in 1936

p. 2 : brief van Joost Sluis aan zijn vader vanuit Norfolk d.d. 18-10-1936 over de presidentsverkiezingen (privé bezit)

"Op het oogenblik staan de presidents- verkiezingen hier in het centrum van de belangstelling. Bijna alle kranten zijn unaniem op de hand van Landon en het overgrote gedeelte van de zakenwereld ook. De arbeidersmassa is echter grootendeels Roosevelt gezinden er is op de uitslag van de verkiezingen nog weinig peil te trekken. De heele politieke strijd is hier van laag allooi en kenmerkt de oppervlakkigheid van de gemiddelde Amerikaan. Elke avond schelden de Democraten de Republicans de huid vol en omgekeerd en van een redelijke argumentatie is geen sprake. Roosevelt wordt aan de man gebracht als "the man with a heart" en Landon belooft iedereen een baantje: "Vote for Landon and land a regular job". Persoonlijk geloof ik wel, dat het voor de VS het beste is, dat ze Landon in het wittehuis krijgen, maar ik vraag me af, of hij de import, dus ook die van zaden, door verhooging van de tarieven, niet zal trachten te beperken".

AMERIKAANSE ETEN:18-10-1936

"Over het algemeen lust ik het Amerikaanse eten wel, al verkies ik verreweg de Hollandse pot. Vooral het vleesch vind ik dikwijls slecht. Het is geen wonder dat de meeste Amerikanen zoo mager als een talhout zijn, want ze eten maar een beetje. Ik neem tenminste als dessert meestal maar een stuk apple-pie om de gaatjes in mijn maag bij te vullen, want aan een normale Amerikaansche portie zou ik niet genoeg hebben". Brief uit 1936

Van 1938 tot 1940 was Joost in militaire dienst. Vanwege een erfeniskwestie trok hij in bij zijn oudere en al getrouwde broer Willem in Delft. Samen kochten zij een kleine

zaadhandel met de bedoeling om die tot bloei te brengen. Maar daar kwam de bezetting tussen. Broer Willem moest voor zijn gezin zorgen en dook onder in zijn eigen huis, namelijk in de kruipruimte onder de vloer van de huiskamer, samen met een paar buurmannen. Joost poogde in juni 1941 poogde hij met anderen met een visserschip weg te komen, maar dat mislukte. Daarna probeerde hij het over land, via Frankrijk, Zwitserland (Luns en Baron Krayenhof) en Portugal naar het VK. Hij was ruim een half jaar onderweg: pas op 04-01-1942 kwam hij in Engeland aan. Er volgde een verhoor in Londen. Hij kreeg een kantoorbaan aangeboden omdat hij econoom was, maar dat weigerde hij. Daarna werd hij in de VS en Canada opgeleid tot 'reserve 1ste luitenant 'waarnemer'. Begin 1944 meldde hij zich bij sq. 320.

Joost heeft alleen boven Noord-Frankrijk gevlogen. Zijn eerste bombardementsvlucht voerde hij uit op 3 februari 1944. Vanaf 12 april vloog hij voortdurend met officier-vlieger 2de klasse Alfons Loohuizen. Zij bombardeerden V-1 bases en spoorwegen, vooral voorafgaande en na de invasie van 6 juni 1944. In totaal maakte hij 39 vluchten, voordat zijn toestel op 24 juni 1944 neerstortte. Een gemiddelde vluchtduur nam nog geen 2 uur in beslag. De afstand van Dunsfold tot Normandië is hemelsbreed ook niet meer dan 176 km. De maximale snelheid van de B-25 lag op zo'n 450 km per uur, dus in omstreeks 30 min. konden zij doelen in de regio Normandië bestoken.

- 13 DIA:** De levensloop van Joosts medebemanningslid Julius Alphons Michel Andries Hielckert verliep geheel anders. Hij was in Ned. Indië op 28 december 1923 geboren en na de lagere school gerekruteerd door de marine. Hij moet toen ongeveer 12 jaar zijn geweest. Voor onze begrippen erg jong, maar voor die tijd niet zo opmerkelijk. Want Alphons moeder had de zorg voor 10 kinderen. Dus door hem aan de marine af te staan, kreeg hij een goede baan en was er ook één mond minder te voeden. Alphons zou worden opgeleid tot mecanicien. Door het uitbreken van de oorlog werd hij met zijn medeleerlingen naar Australië verscheept en kwamen zij na een maanden lange reis eindelijk in Engeland aan. Hij werd er opgeleid tot telegrafist, in de rang van sergeant. Alphons was dus in 1944 nog maar 21 jaar was. Het vierde bemanningslid, Henri Johann Keppler, was zelfs nog maar 17 jaar. Daarom werden zij 'de knikkerjongens' genoemd. De familie van Alphons zag hem nooit meer terug, en had ook geen idee wat er met hem was gebeurd. Alphons ligt begraven op de Grebbeberg, naast zijn medebemanningsleden Loohuizen en Keppler. Maar zijn familie kende het verhaal van de crash niet. Tot dat ik recentelijk, via de oorlogsgraven stichting, met hen in contact kwam. De nog levende twee broers waren zeer ontroerd dat zij nu eindelijk vernamen wat er met Alphons is gebeurd... Over de andere twee bemanningsleden Alfons Loohuizen en Henri Keppler, heb ik geen verdere informatie kunnen vinden.

- 14 DIA: LET OP ALLEEN DE EERSTE 1.44 MINUTEN (DE REST IS HET BEZOEK VAN WILHELMINA)** Film bombardementsvluchten van het RAF-Dutch squadron 320 in Normandië. Dit om u enig idee te geven over hoe dat voor menig bemanningslid toch wel steeds spannende en stressvolle activiteiten waren, zoals de vluchtvoorbereiding, controle van het toestel, het taxiën, de start en loskomen van de baan, de vlucht zelf, maar vooral de vrees om niet te worden geraakt door de FLAK's (= Fluchtzeug Luft Angriff Kanone).

- 15 DIA:** Wat zijn nu eigenlijk V-1's en V-2's, die dus vanuit Noord-Frankrijk werden gelanceerd. V-1's zijn vliegende bommen, met een straalmotor. V-2 zijn echte grote raketten met explosieve lading. In [1944](#) werden er maandelijks zo'n 2000 V1's geproduceerd tegen een prijs van 3500 [Reichsmark](#) met slechts 280 manuren. Hitler beschouwde deze V-1's en later de V-2's als zijn 'wonder- wapens' en dacht er de oorlog mee te kunnen winnen. Die V-1's vormden vooral een bedreiging voor de burgerbevolking in Londen. Vanaf maart 1944 werden er 80 dagen lang vele honderden V-1's op Londen afgevuurd. Dit heeft aan 6.000 mensen het leven gekost

en er vielen meer dan 17.000 gewonden. Om die dreiging te verminderen, dan wel geheel te stoppen, werd onder meer het 320ste squadron ingezet als onderdeel van de Operatie 'Crossbow'. Op de rechterzijde van de dia staan het aantal lanceerplaatsen van de V-1's in blauwe kleur en in rood de V-2's weergegeven.

Volgens [Duitse](#) gegevens zijn 8.564 V1's naar [Engeland](#) en de [haven van Antwerpen](#) verschoten. Hiervan trof circa 57% zijn doel; de overigen werden door de [luchtafweeer](#), [ballonversperringen](#) of jachtvliegtuigen vernietigd. Ook gingen er veel verloren door defecten bij de lancering of tijdens de vlucht. De bedenker en hoofduitvoerder van de V-1's en V-2's was Werner von Braun. Ondanks alle misère die zijn 'wonderwapens' hebben veroorzaakt, werd hij na de oorlog een medewerker van de NASA – de Amerikaanse Ruimtevaart Organisatie. Nooit is hij gestraft voor zijn wandaden.

16 +

17 : DIA: Op 24 juni 1944 was de B-25 van piloot Loohuizen het leidende toestel van de formatie. Het doel was kasteel d' Ansennes waar de commandopost voor de V-1 installaties zich zou bevinden. Zij vlogen over Dieppe en werden daar door een Flak – luchtafweergeschut geraakt. Ik lees een stukje uit een interview van een vlieger (Frenk Voogt) die getuige was: *“Ik heb hem getroffen zien worden. Ja, je vliegt met zes of twaalf kisten, hè.. Maar op een gegeven ogenblik word je uit mekaar geschoten, dus je zoekt naar een maatje. Dan heb je meer vuurkracht. Nou, wij sloten net bij Loohuizen aan, toen werd Loohuizen getroffen... Die spatte uit elkaar, want zijn bommen waren nog niet los.”* Was er echt niets van over? Voogt schudt het hoofd: *“Geen moer! [...] wanneer een vliegtuig getroffen wordt, dan ga je tellen. Die parachutes. Zie je er vier parachutes uit, dan weet je: safe. Maar als er drie d'r uit, dan weet je niet wie er gebleven is. Ja? Dat is het juist. En, je bent aangedaan, maar op een gegeven moment word je zo bot als een botte bijl. ...Nee, in het geval van Loohuizen, géén parachutes, neem ik aan? “Neehee! Loohuizen, Sluis, Keppler en nog een... Hielckert, dat weet ik nog”... “Het is in je kop gegrift”.*

De andere 22 toestellen lieten zij hun 168 bommen van 500 pond vallen van een hoogte van 2.700 tot 3.600 m. Zo'n 9 vliegtuigen liepen enige schade op maar konden wel terugkeren naar Groot-Brittannië, samen met de hen begeleidend 6 Spitfires van squadron 56.

18 Een dag later maakte een fotoverkenningstoestel opnames van het gebombardeerde gebied. Uit het evaluatierapport kwam naar voren dat de aanval als 'poor' (armzalig) werd gekarakteriseerd. Er was géén schade op het doelobject geconstateerd. Wel vielen er 60 bommen ten oosten en zuidoosten ervan. Ook de lokale Gendarmerie berichtte dat er géén schade was veroorzaakt en dat er ook géén lokale slachtoffers waren gevallen.

19 DIA: Deze zomer waren mijn vrouw Koos Sluis en ik te gast in St. Rémy-Broscoocourt in Normandië – waar Joost en de andere 3 bemanningsleden omkwamen. Wij werden ontvangen door de loco-burgemeester, de veteranen commissie, de kasteeleigenaar en de pastoor. Ik hield er een lezing over Joost Sluis. Daarna een ontvangst op het gelukkig niet gebombardeerde kasteel. De pastoor beloofde in de mis van 6 juni, bij de herdenking van D-day dus, de bemanningsleden te gedenken.

Alle vier bemanningsleden kwamen om. Hun lichamen werden geborgen door de Duitse bezetter. Zij werden in een kar naar het stadhuisplein gereden en op straat gesmeten. En wel op een moment dat iedereen, ook kinderen, daarvan getuige was. Dit laatste hoorden mijn vrouw Koos Sluis en ik toen we afgelopen zomer ter plekke waren. De bemanning werd begraven op de begraafplaats van St Rémy-Boscrocourt. Na de oorlog werden de stoffelijke overschotten naar Nederland gerepatrieerd en werden zij herbegraven op de Grebbeberg. De vader van Joost Sluis had zijn zoon al

eerder naar Enkhuizen over laten brengen. Joost ligt daar op het kerkhof begraven, naast zijn vader en stiefmoeder.

20 DIA- FILM: <https://www.youtube.com/watch?v=PqxZ6ke4SKU> (3.02 M.)

Bombardementen veroorzaken zeer grote schade aan burgers, zo blijkt bijvoorbeeld uit het bombardement op Den Haag op 3 maart 1945. Daarbij waren 12 Mitchells van het 320ste squadron betrokken. Doelwit waren de Duitse raketinstallaties in het Haagse Bos. Maar de bommen werden verkeerd afgeworpen. Tegenwoordig heet dat een 'vergisbombardement', wat nogal verontschuldigend klinkt. De wijk Bezuidenhout en het Korte Voorhout werden getroffen, ruim vijfhonderd burgers vonden de dood en duizenden bewoners werden dakloos. Daaronder bevonden zich ook enige van mijn eigen familieleden. Het afgebeelde Duitse affiche laat zien, dat dergelijke catastrofes direct worden uitgebuit voor Duitse propaganda.

21 De V-1 en V-2's vormden een onderdeel van de strijd van de Duitsers om de invasie van de geallieerden op 6 juni 1944 te voorkomen. Over die invasie is al heel veel geschreven en een prachtige film 'the Longest day' die ik zelf al 5 keer zag. Het blijft me verbazen hoe die enorme operatie qua omvang, mensen en materieel zo goed verliep, ondanks het enorme aantal slachtoffers...

INVASIE: 80 km. strand Normandië
160.000 soldaten,
12.000 vliegtuigen
7.000 zeeschepen
20.000 Burgers Normandië gedood
= 30% van alle Franse burgers

22 Er zijn bijna 30.000 V-1's geproduceerd. Vanaf voorjaar 1944 waren de meeste V-1 opstellingen in de Nederlandse achterhoek geconcentreerd. Deze vliegende bommen, diende om de Antwerpse haven te ontwrichten, zodat die onbruikbaar zou zijn voor de geallieerden om hun goederen aan land te brengen. Tot dan toe reden konvooiën helemaal vanuit Cherbourg (Hells Highway) in Normandië naar de verschillende fronten om die blijvend te bevoorraden. Op [Antwerpen](#) vielen in de periode van 7 oktober 1944 tot en met 30 maart 1945 2.448 V1's. Zo'n 2.000 V.1's kwamen op Nederlands grondgebied terecht tijdens de Tweede Wereldoorlog.

23 DIA: De Tweede Wereldoorlog was het dodelijkste militaire conflict in de geschiedenis. Naar schatting kwamen er in totaal 70 tot 85 miljoen mensen om, of ongeveer 3% van de geschatte wereldbevolking van 2,3 miljard in 1940. Het aantal doden dat direct door de oorlog werd veroorzaakt (inclusief militaire en burgerlijke doden) wordt geschat op 50-56 miljoen, met nog eens naar schatting 19-28 miljoen doden door oorlogs gerelateerde ziekten en hongersnood. Meer dan de helft van het totale aantal slachtoffers vielen in de Republiek China en de Sovjet-Unie. Het aantal Nederlandse militaire en burgerslachtoffers als gevolg van de oorlog: 187.300 (waaronder omstreeks 103.000 Joodse medeburgers) en door hongersnood: 16.000; totaal aantal doden 250.000. In Nederlands Indië was het totaal aantal slachtoffers vele malen hoger: militaire en burgerslachtoffers als gevolg van de oorlog: 300.000 en door hongersnood: 2,4 tot 4 miljoen; totaal aantal doden 3 tot 4 miljoen. Dus 12 tot 16 maal zoveel als in Nederland.

24 DIA: Gigantische ravage na de oorlog in veel landen. In Duitsland alleen al: 500 miljoen kubieke meter puin. In Berlijn alleen al waren 26.000 vrouwen en 9.000 mannen werkzaam om 55 miljoen kubieke meter puin te ruimen. In Dresden was er 40

kubieke meter puin per inwoner. Pas in 1977 rondde de laatste puinbrigade haar werkzaamheden af in Duitsland.

25 DIA: Heel ontroerend is dat mijn onderzoek en verhaal over Joost Sluis ook voor de familieleden van Alfons Hielckert van belang is. Helaas overleed broer Pieter Hielckert voordat hij kennis daarvan kon nemen in februari 2024. Hij heeft al die jaren graag willen vernemen wat zijn geliefde broer toch is overkomen in de oorlog. Gelukkig kunnen nu de andere familieleden daarvan kennis nemen.

=====

26 Diplomatie – verdragen & rechten
Legers-vs.-guerrilla
Creatie 'vijandbeelden'
Differentieer overheid - bevolking
Sparen van burgers; infrastructuur
Alleen militaire objecten
Wederopbouw – langdurig

27 Nazi misdaden vs menselijkheid
Onze vrijheid
VS: handel Europa
USSR: Communistisch
Koude oorlog: Korea; Vietnam
1989: Oost-Europa
2013: Krim-, Oekraïne oorlog
2023: Israël – Gaza

28 DIA: 9 miljoen evacués en daklozen door bombardementen, 14 miljoen vluchtelingen, 10 miljoen vrijgelaten dwangarbeid en gevangenen en tenslotte de geleidelijke terugkeer van omstreeks 3 miljoen krijgsgevangenen. Op een bevolking van 75 miljoen Duitsers in 1945. Velen woonden in kelders of krotten, of gewoon met velen in één huis. Toch is men erin geslaagd om met de grootste moeite er één natie van te maken, o.a. door het opstellen van de grondwet in 1948 (??); een geldhervorming waarbij de rijken de vluchtelingen deels schadeloos stelden (1952) en de hereniging met de DDR in 1989 onder Kohl. Het is buitengewoon dat deze processen vreedzaam zijn verlopen.

29 DIA: Mijn moeder Wil Sadée solliciteerde als maatschappelijk werkster in 1946 bij de pas opgerichte UNRRA (United Nations Relief and Refugee Agency). Door heel Duitsland waren er zo'n 227 opvangkampen voor ontheemden en vluchtelingen gestationeerd. Zij ging deel uitmaken van een team van 5 personen, die de zorg hadden over zo'n 5.000 Polen, Oekraïners, Esten, Letten en Wit-Russen. Deze dienden zoveel mogelijk te worden gerepatrieerd. Dat leverde enorme problemen op met bijvoorbeeld de Polen. Hun land was naar het westen verschoven. Veel Polen weigerden om naar het nu door de Sovjet-Unie veroverde voormalige Poolse gebied terug te verhuizen. Heel nijpend was de voedselvoorziening na de oorlog; waren de winters van '46 en '47 extreem koud...

30 DIA: Tussen 20 november 1945 en 1 oktober 1946 berechtte het Internationaal Militair Tribunaal (IMT) in Neurenberg 22 van de belangrijkste nog levende leiders van nazi-Duitsland op politiek, militair en economisch gebied, evenals zes Duitse organisaties. De strijdkrachten van de Verenigde Staten arresteerden bijna 100.000 Duitsers als oorlogsmisdadigers. Het Office of Chief Counsel for War Crimes identificeerde 2.500 grote oorlogsmisdadigers, van wie er 177 werden berecht. Veel van de ergste overtreders werden niet vervolgd, om logistieke of financiële redenen.

Twaalf van de verdachten werden ter dood veroordeeld (Göring, Ribbentrop, Keitel, Kaltenbrunner, Rosenberg, Frank, Frick, Streicher, Sauckel, Jodl, **Seyss-Inquart** en Bormann). Op 16 oktober werden er tien opgehangen, waarbij Göring de dag ervoor zelfmoord pleegde. Zeven verdachten (Hess, Funk, Raeder, Dönitz, Schirach, Speer en Neurath) werden naar de gevangenis van Spandau gestuurd om hun straf uit te zitten.

---

31 WEG DIA: 3 mnd na Pearl Harbour op 18-04-1942 onderneemt de Amerikaanse luitenant-kolonel Doolittle Raid een aanval in met 15 B-25Bs op Japan. Het doel van deze operatie was om Japan af te schrikken, door hun eigen kwetsbaarheid zichtbaar te maken. Ook zou het Amerikaanse moraal – na Pearl Harbour – worden opgevijzeld. Het vliegdekschip met Mitchells was mogelijk opgemerkt door een Japanse oorlogsbodem, waardoor de aanval 270 km eerder werd ingezet, dat betekende een tekort aan brandstof voor de retourvlucht, bovendien stormde het tijdens de nacht, was er bovendien beperkt zicht. Slechts één B-25 bereikte Vladivostok ongeschonden. Van de alle 80 bemanningsleden overleefden 69 deze heldhaftige aanvalsactie.
+++++

Dia 4: Film: <https://www.youtube.com/watch?v=0ixVaY4rvZo> - 6.02 min
Dutch squadron 28 okt. 1943

DIA 7: <https://www.youtube.com/watch?v=nmpeBBaG9K4> 0.55min
(0.55 min – Cherburg – crash - BBC)

DIA 9: <https://www.youtube.com/watch?v=Aj-onn4uww0> (0.32 min)
Bommen werpers laten bommen vallen

DIA 11: <https://www.youtube.com/watch?v=4LaCeJSmAfA&t=7s> 2.23
Bezoek koningin Wilhelmina & Prins Bernhard aan Dunsfold 12 juni 1944

DIA 13: <https://www.youtube.com/watch?v=WARpDHRdCKA> (3.51 min
Ned. Indië) – Dunsfold bezoek door Nederlandse delegatie op 30 mei 2018. Dit is het verhaal van Ed Hoenson, reeds overleden. Hij was een tweede wereldoorlog veteraan en vloog bij het 320 squadron van de marine luchtvaartdienst. Deze video is vertoond in de herdenking van de heer Hoenson en het 320 op 25 mei in de dorpskerk van Schaarsbergen. De beelden kunnen voor sommigen confronterend zijn. De audio en interval beelden zijn van een interview van meneer Hoenson en de beelden van de reünie en herdenking in Dunsfold in 2016.

DIA 14: <https://www.youtube.com/watch?v=NU68p4hsdEE> (alleen eerste 1.44 min. VERTONEN...
(4.15 min bombardementen en Wilhelmina)

Dia 20: <https://www.youtube.com/watch?v=PqxZ6ke4SKU> (3.02 M.)

DIA 24: [https://beeldbank.nimh.nl/films-media/detail/9514ed30-5eba-11e1-88e0-deb8a456e588/media/5e54cf4f-6e40-f855-c2d1-a66a31ae3981?mode=detail&view=horizontal&q=320 SQUADRON&rows=1&page=4&fq%5B%5D=search_s_mediatype:"Films"](https://beeldbank.nimh.nl/films-media/detail/9514ed30-5eba-11e1-88e0-deb8a456e588/media/5e54cf4f-6e40-f855-c2d1-a66a31ae3981?mode=detail&view=horizontal&q=320 SQUADRON&rows=1&page=4&fq%5B%5D=search_s_mediatype:)
28 MIN 10 SEC. // Objectnummer D1191

- **Titel** Terugkeer van den vliegenden Hollander
- **Beschrijving**

Brits-Nederlandse propagandafilm over over de Nederlandse vliegeniers, "Vliegende Hollanders", tijdens de Tweede Wereldoorlog en bij hun thuiskomst na de overwinning op de Duitsers. De stijl van de film is heroïsch en bestaat uit fragmenten van archief-, journaal- en speelfilms. Met Philip Bloemendaalachtige voice-over. De film begint op 10 mei 1940 en toont de overmacht van de Duitsers, voor de Nederlanders was het 'geen oorlog zoals zij zich die voorstelden'. Te zien zijn beelden van de Duitse inval in het Westen met o.a. de landing bij Moerdijkbruggen en het bombardement op Rotterdam, de gevechten bij Sedan, de Nederlandse overgave, vluchtende Nederlanders naar Engeland en de aankomst van de Koningin Wilhelmina in Londen vergezeld door [SBN] baron C. de Vos van Steenwijk. Nederlanders in opleiding bij de RAF als vliegtuigbemanningen. Oefenen op de schietbaan en de link trainer. Nederlanders in eigen land bij het ondergrondse verzet. Ook aandacht voor drukken van illegaal drukwerk in Nederland. Het verspreiden van De Waarheid. "Dit volk bleef aan de overwinning geloven". Gedwongen te werk stellen in Duitsland, de Arbeitseinsatz. Geloof in de vrijheid werd gevoed door de kerken. Preek vanaf de kansel. ZKH prins Bernhard bij het 322 squadron met hun mascotte, de papegaai Polly Grey. Beelden van aanvallen op Duitse transporten. Verschillende vliegtuigen zijn te zien, zoals de Spitfire, Hawker Typhoon, B-25 Mitchell bommenwerpers en Lancasters. Zij die dit overleefden kregen hulp, van o.a. mevrouw Van Bruggen die vertelt over een gebeurtenis in november 1943, toen een RAF-piloot was neergestort bij een boerderij in de buurt. Samen met de boerin hielpen ze de piloot, en een aantal van zijn collega's, te ontsnappen, terug naar Engeland. De invasie in Normandië, tijdens D-Day. "En de kust werd genomen". Ook de Nederlandse middelzware bommenwerpers werden door Montgomery ingezet. Het oprukken van de geallieerde troepen door Noord-Frankrijk, België en Nederland. Beelden van Artillerievuur en gevangen Duitse soldaten. De bevrijding van Rouan, Amiens, België en Eindhoven. Landen van North American B-25 Mitchell op vliegbasis [Soesterberg]. Ontvangst en huldiging op het kasteel van Helmond. Een officieel welkom door de burgemeester van 's-Hertogenbosch. Daarna komen de Vliegende Hollanders thuis. Vervolgens speldt ZKH prins Bernhard bij sommigen van hen het Vliegerkruis op. Sommige Vliegende Hollanders keerden niet terug.... "Aan hun nagedachtenis wordt deze film eerbiedig opgedragen." Hun namen verschijnen in beeld.

- **Trefwoorden**

[bezigting 1940-1945](#), [Meidagen 1940](#), [parachutisten](#), [Royal Air Force](#), [Vliegerkruis](#), [luchtoorlog](#), [vliegeropleidingen](#), [Koninklijke Luchtmacht](#), [luchtaanvallen](#), [Engelandvaarders](#), [bombardementen](#), [bevrijding 1944-1945](#), [320 \(Dutch\) Squadron \(RAF\)](#), [Tweede Wereldoorlog](#), [322 \(Dutch\) Squadron \(RAF\)](#) **Jaar** [1945] // **Tijdsduur** 28 min 10 sec